

Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Dàn ý Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

1. Mở bài

Giới thiệu tác giả Thanh Hải, bài thơ Mùa xuân nho nhỏ và khổ thơ đầu tiên.

Lưu ý: Học sinh tự lựa chọn cách viết mở bài trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào năng lực của bản thân mình.

2. Thân bài

Hai câu thơ đầu: Khung cảnh mùa xuân được hiện ra với một vẻ đẹp thật bình dị, đơn sơ nhưng cũng không kém phần nên thơ và sâu sắc. Chỉ đơn giản là một bông hoa tím đang mọc lên giữa dòng sông nước xanh như ngọc thật nhẹ, thật hài hòa mà cũng rất dễ thương. Bức tranh ấy lại càng đẹp hơn, có “hồn” hơn khi cái màu tím được tô đậm lên thành “tím biếc”. Gam màu ấy đã được tô vẽ vào bức tranh thật khéo léo, tài tình, làm cho người đọc hình dung ra ngay trước mắt cả một bông hoa tím biếc, thật nhỏ, thật xinh, cũng có đủ khả năng để nhuộm tím cả bầu trời, cả không gian mùa xuân đang căng tràn sức sống.

→ Cảnh vật mùa xuân bình dị, giản đơn, và thâm trầm, tĩnh lặng.

Hai câu thơ tiếp: Không chỉ có hình ảnh mà còn có âm thanh của con chim chiền chiện hót vang trời làm xao xuyến cả đất trời, cả tâm hồn của người thi sĩ bằng những từ ngữ cảm thán như “ơi, hót chi”. Cả bầu không gian tĩnh lặng giờ đây trở nên sôi động, tung bừng sức sống. Âm thanh tiếng chim hót tưởng chừng như nhỏ bé nhưng trong cái tĩnh lặng, nó như bao quát cả đất trời.

Hai câu thơ cuối: tiếng chim không chỉ ngân vang trên không trung và đất trời mà giờ đây nó đã cô đọng thành giọt, có hình thù, kích thước nhất định, cách chuyển đổi cảm giác này tưởng chừng vô lí nhưng lại rất hợp lí, làm nổi bật khung cảnh mùa xuân với dòng sông, bông hoa tím biếc, tiếng chim chiền chiện cùng người thi sĩ khiến cho bức tranh trở nên bình dị mà vẫn tươi đẹp.

3. Kết bài

Khái quát lại nội dung, nghệ thuật của đoạn thơ đồng thời nêu cảm nghĩ về giá trị của tác phẩm.

Văn mẫu Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Nền văn học Việt Nam đã ghi danh nhiều tác giả với những công hiến quan trọng. Mỗi giai đoạn lịch sử khác nhau lại có những dấu mốc văn học khác nhau. Trong đó, không thể không nhắc đến nhà thơ Thanh Hải. Một trong những tác phẩm tiêu biểu của ông chính là bài thơ “Mùa xuân nho nhỏ” nói về khát vọng được cống hiến cho cuộc đời. Mở đầu bài thơ là khung cảnh thiên nhiên yên bình:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc”*

Khung cảnh mùa xuân được hiện ra với một vẻ đẹp thật bình dị, đơn sơ nhưng cũng không kém phần nên thơ và sâu sắc. Chỉ đơn giản là một bông hoa tím đang mọc lên giữa dòng sông nước xanh như ngọc thật nhẹ, thật hài hòa mà cũng rất dễ thương. Bức tranh ấy lại càng đẹp hơn, có “hồn” hơn khi cái màu tím được tô đậm lên thành “tím biếc”. Gam màu ấy đã được tô vẽ vào bức tranh thật khéo léo, tài tình, làm cho người đọc hình dung ra ngay trước mắt cả một bông hoa tím biếc, thật nhỏ, thật xinh, cũng có đủ khả năng để nhuộm tím cả bầu trời, cả không gian mùa xuân đang căng tràn sức sống. Dưới ngòi bút tài tình của tác giả, cảnh vật mùa xuân bình dị, giản đơn, và thâm trầm, tĩnh lặng.

*“Ơi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời”*

Không chỉ có hình ảnh mà còn có âm thanh của con chim chiền chiện hót vang trời làm xao xuyến cả đất trời, cả tâm hồn của người thi sĩ bằng những từ ngữ cảm thán như “ơi, hót chi”. Cả bầu không gian tĩnh lặng giờ đây trở nên sôi động, tung bừng sức sống. Âm thanh tiếng chim hót tưởng chừng như nhỏ bé nhưng trong cái tĩnh lặng, nó như bao quát cả đất trời.

*“Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Tiếng chim không chỉ ngân vang trên không trung và đất trời mà giờ đây nó đã cô đọng thành giọt, có hình thù, kích thước nhất định, cách chuyển đổi cảm giác này tưởng chừng vô lí nhưng lại rất hợp lí, làm nổi bật khung cảnh mùa xuân với dòng sông, bông hoa tím biếc, tiếng chim chiền chiện cùng người thi sĩ khiến cho bức tranh trở nên bình dị mà vẫn tươi đẹp.

Khổ thơ đầu nói riêng và bài thơ Mùa xuân nho nhỏ nói chung không chỉ giúp bạn đọc không chỉ vẽ ra bức tranh mùa xuân tươi đẹp mà còn thể hiện tấm lòng, tình yêu, khao khát được cống hiến cho đất nước của tác giả Thanh Hải. Nhiều năm tháng qua đi nhưng câu chuyện vẫn giữ nguyên vẹn những giá trị tốt đẹp ban đầu của nó và để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng nhiều thế hệ bạn đọc.

Bài văn mẫu 1: Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

*...Mùa xuân là hoa nở trên nhành mai
Mùa xuân là chim hót trên cành cây
Mùa xuân là ánh mắt em nhìn ai
Thoáng trên mắt môi bao nụ cười...*

Mùa xuân, đó có thể gọi là một khoảng thời gian tươi đẹp nhất trong năm. Nói đến mùa xuân là ta dường như đang nói đến lòng yêu đời đang cuộn cuộn chảy và những mơ ước cháy bỏng của con người trong cuộc sống. Có lẽ chính vì vậy mà từ lâu mùa xuân đã trở thành một đề tài quen thuộc của các nhà thơ. Viết về mùa xuân, thì mỗi thi nhân đều có được những vần thơ thật hay, thật đặc trưng và nhất là đều mang được tính độc đáo riêng của mình, ở đây, ta chỉ nói về hình ảnh của mùa xuân trong bài thơ quen thuộc “Mùa xuân nho nhỏ” của nhà thơ Thanh Hải.

Mở đầu bài thơ, tác giả đã phác họa lên một bức tranh mùa xuân trước mắt chúng ta giữa khung cảnh thiên nhiên và đất trời, vũ trụ:

*Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc*

Khung cảnh mùa xuân dần dần được hiện ra với một vẻ đẹp thật bình dị, đơn sơ nhưng cũng không kém phần nên thơ và sâu sắc. Ở đây, mùa xuân của Thanh Hải đến với ta không rực rỡ kiêu sa với cảnh đào Hà Nội, với những nụ mai vàng đang phô trương sắc thắm, mà chỉ đơn giản là một bông hoa tím đang mọc lên giữa dòng sông nước xanh như lọc. Cảnh hoa nghiêng mình xuống mặt nước tựa như gương ấy để nổi bật lên trên một khung trời được in bóng dưới lòng sông, với màu sắc thật nhẹ, thật hài hòa mà cũng rất dễ thương, Thanh Hải đã tạo nên cho bức tranh mùa xuân của mình một nét gì đó vô cùng độc đáo. Và bức tranh ấy lại càng được đẹp hơn, có “hồn” khi cái màu tím kia được nhà thơ tô đậm lên thành “tím biếc”. Gam màu ấy đã được tô vẽ vào bức tranh thật khéo léo, tài tình, làm cho người đọc chúng ta có thể hình dung ra ngay trước mắt cả một bông hoa tím biếc, thật nhỏ, thật xinh, nhưng dường như cũng có đủ khả năng để nhuộm tím cả bầu trời, cả không gian mùa xuân đang căng tràn sức sống. Cái màu tím ấy lan ra, chơi vơi, và khẽ lay động theo những ngọn gió xuân đang thổi lên từ lòng sông xanh mát rượi. Cảnh vật mùa xuân trong bài thơ có lẽ cũng bình dị, giản đơn, và thâm trầm, tĩnh lặng như vùng đất miền Trung quê hương tác giả. Xứ Huế vốn nổi tiếng mộng mơ với núi Ngự sông Hương, với những điệu hò mái nhì mái đẩy, giờ lại càng thêm xinh đẹp dưới ngòi bút tô vẽ của nhà thơ...

Bức tranh thiên nhiên kia này giờ đang tĩnh lặng như chất chứa suy tư, chợt sinh động và “sống” hẳn lên vì một nét đậm ngang của cánh chim chiến chiến:

*Ơi! Con chim chiến chiến
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng!*

Bức tranh ấy giờ đây chợt đẹp hẳn lên và cũng độc đáo hơn vì có sự pha trộn giữa hai sắc màu: hài hòa (xanh, tím) và lung linh rực rỡ (long lanh). Câu thơ giờ cũng mang một nét gì đó lạ lùng chừng như là vô lí; con chim chiến chiến mà lại hót đến vang cả trời! Thực ra, khoảng trời ấy chính là khoảng không gian của riêng tác giả, trong tim tác giả, vì vậy mà chỉ có một mình tác giả mới cảm nhận được và nghe thấy được mà thôi. Tâm hồn nhà thơ nhỏ bé trước đất trời, chính vì vậy mà tất cả mọi cảnh của tâm hồn ấy cũng trở nên nhỏ xinh và dễ thương đến lạ: con chim nhỏ của mùa xuân nhỏ trong một khoảng không gian nhỏ. Nhưng chính cái “nhỏ” ấy đã phần nào tạo nên được nét độc đáo riêng trong thể đối lập của câu thơ. Tâm hồn ấy, trái tim ấy tuy nhỏ nhưng chỉ chính nó mới cảm nhận được hết mùa xuân của đất

trời và vũ trụ thiên nhiên... Và giờ đây tiếng chim lại vang lên, tiếng chim quen thuộc của đồng quê dân dã:

*Ồ! tiếng hát vui say
Con chim chiến chiến
Trên đồng lúa chiêm
Xuân chao mình bay liệng...*

(Tố Hữu)

Say mê với tiếng chim, trước mắt nhà thơ dường như xuất hiện những giọt long lanh đang nhẹ nhàng rơi xuống: “Từng giọt long lanh rơi, Tôi đưa tay tôi hứng!”.

“Từng giọt long lanh”... giọt gì? Giọt nắng, giọt sương, giọt hạnh phúc, hay là giọt xuân đang êm đềm rơi xuống từ cánh chim chiến chiến nhỏ đang tung mình bay lượn để ban phát mùa xuân đến cho mọi người? Nhưng chính xác hơn nhất có lẽ là giọt tiếng chim, giọt tiếng chim mà chỉ có một mình tác giả cảm nhận được, và “trông thấy” được! Nhìn được những vật mà mắt thường không thấy có lẽ do Thanh Hải đang nhìn bằng con mắt của một nhà thơ. Tiếng chim thì nghe, nhưng ở đây tác giả lại nhìn. Hiện tượng chuyển đổi cảm giác này lẽ ra chỉ có được ở những người say. Câu thơ đang vô lí giờ lại bỗng nhiên hợp lí. Quả thật Thanh Hải đang say, ông say trước khung cảnh thiên nhiên vào mùa xuân thật xinh tươi, đẹp đẽ, say vì nắng chứa xuân quá diễm lệ, yêu kiều. Và từ đó trân trọng, thật nhẹ nhàng, tác giả đã đưa tay ra hứng để đón lấy những điều may mắn, cái tốt đẹp và cái “lộc” của mùa xuân đã ban tặng cho tâm hồn của mỗi con người, và đặc biệt là cho tác giả.

Càng đọc thơ Thanh Hải, ta càng thêm cảm thấy thú vị và say sưa. Nhất là sau khi đọc “Mùa xuân nho nhỏ”, ta như thấy được cả men rượu của mùa xuân đang lan tỏa vào đất trời, hòa vào trong lòng mùa xuân và trong lòng người đọc. Đây quả thật đúng là mùa một “mùa xuân nho nhỏ” mà Thanh Hải đã dâng tặng cho đời. Nếu chúng ta biết rằng Thanh Hải viết bài thơ này khi ông đang nằm trên giường bệnh, ông viết không phải vào dịp xuân... và chỉ ít tháng thôi ông đã ra đi mãi mãi... dù sao, bông hoa tím biếc chung với đời, dòng sông xanh biếc của hi vọng, của niềm tin với đời vẫn là hình ảnh nhỏ nhẹ nói với ta bao điều...

Bài văn mẫu 2: Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Thanh Hải là nhà thơ trưởng thành trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ. Sông Hương Núi Ngự đã nuôi dưỡng tâm hồn nhà thơ trong trẻo mà đậm thắm, suốt đời gắn bó với cách mạng với quê hương đất nước tới hơi thở cuối cùng. Bài thơ “Mùa xuân nho nhỏ” là tác phẩm nổi bật của ông. Đọc bài thơ người đọc rất ấn tượng với khổ thơ đầu của bài thơ:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ôi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Bài thơ “Mùa xuân nho nhỏ” được ra đời trong hoàn cảnh rất đặc biệt trước khi nhà thơ sắp vĩnh biệt cuộc đời. Vậy mà bài thơ vẫn rất trẻ trung và đầy khát vọng cống hiến. Bài thơ được cấu tạo theo mạch cảm xúc dạt dào của tác giả. Bằng sự quan sát tinh tế các giác quan nhạy cảm nhưng hơn thế là cả một tấm lòng yêu quê hương Thanh Hải đã vẽ bức tranh xuân thật nhẹ nhàng đậm thắm giản dị nhưng hết sức thơ mộng:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
.....
Hót chi mà vang trời”*

Tín hiệu mùa xuân đã về được nhà thơ cảm nhận bằng thị giác: trên dòng sông xanh của quê hương mọc lên một bông hoa tím biếc. Màu xanh của sông làm nền tô điểm cho màu hoa tím biếc. Động từ “mọc” nằm ở đầu câu thơ gợi tả sự ngạc nhiên vui thú là niềm vui hân hoan đón chào mùa xuân đến. Bông hoa tím biếc mang đặc trưng của xứ Huế thâm trầm, mang đặc trưng của chiếc áo dài Huế. Bông hoa ấy có thể là hoa lục bình hoặc hoa súng mà ta vẫn thường gặp và được cảm nhận qua sự say mê ngắm nhìn của Lê Anh Xuân:

“Hoa lục bình tím cả bờ sông”

(Trở về quê nội)

Sắc xanh, màu tím biếc đã tạo nên bức tranh xuân với những đường nét chấm phá mặn mà đậm thắm. Đó là bức tranh đa chiều mà nhìn vào con người như đọc được điệu hồn quê hương.

Không gian của mùa xuân được mở rộng theo chiều cao, nhà thơ vui sướng lắng tai nghe tiếng chim chiền chiện hót trên bầu trời trong trẻo. Từ “ơi” nằm ở đầu dòng thơ là tiếng gọi ngọt ngào xúc động biểu lộ niềm vui ngây ngất khi nghe âm thanh của tiếng chim. Tiếng chim chiền chiện hót gọi xuân về hay tiếng lòng náo nức của người dân xứ Huế của người dân đất Việt trước xuân sang. Tiếng chim ngân vang rung động đất trời đem niềm vui hân hoan trong lòng người.

Ngắm dòng sông ngắm bông hoa đẹp nghe tiếng chim hót nhà thơ bồi hồi sung sướng bất giác đưa tay ra hứng từng giọt âm thanh từng giọt sương sớm hay từng giọt mưa xuân long lanh:

*“Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Cử chỉ của nhà thơ bình dị mà trân trọng là cử chỉ thể hiện sự xúc động sâu xa. Đó là sự liên tưởng đầy chất thơ qua nghệ thuật chuyển đổi cảm giác thính giác thị giác xúc giác đã được huy động để cảm nhận những hình khối thẩm mỹ của âm thanh.

Huế đẹp thơ mộng đã đi vào lòng người đã đi vào thơ ca muôn thuở, mùa xuân xứ Huế đã là đề tài đề thi sĩ Hàn Mặc Tử viết nên “mùa xuân chín” cách bài thơ mùa xuân nho nhỏ gần nửa thế kỉ:

*“Trong làn nắng ửng khói mơ tan
Đôi mái nhà tranh lấm tấm vàng
Sột soạt gió trêu tà áo biếc
Trên giàn thiên lí bóng xuân sang”*

Như vậy, qua khổ thơ đầu của bài thơ Thanh Hải đã gọi lên trước mắt người đọc bức tranh thiên nhiên xứ Huế vào mùa xuân. Bức tranh ấy có bông hoa màu tím, có tiếng chim hát vang trời. Đưa đến cho người đọc cảm nhận tinh tế về mùa xuân xứ Huế.

Bài văn mẫu 3: Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải là một bài thơ miêu tả về mùa xuân rất đặc sắc và có ý nghĩa. Đặc biệt trong đoạn đầu tiên của bài thơ càng cho chúng ta thấy được mùa xuân hòa vào trong lòng người đọc rất rõ nét và sâu sắc.

Mùa xuân được xem là khoảng thời gian đẹp nhất trong năm cho nên nói đến mùa xuân là dường như chúng ta cảm thấy yêu đời hẳn lên, có lẽ chính vì vậy mà mùa xuân trở thành một đề tài quen thuộc trong thơ ca Việt Nam

Đoạn đầu bài thơ tác giả đã phác họa lên được một bức tranh xuân trước khung cảnh thiên nhiên của đất trời:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chim mà vang trời”*

Dòng sông có màu xanh gợi nhắc một hình ảnh của những khúc sông uốn lượn quanh co của dải đất miền Trung. Trên gam màu xanh lơ nổi bật lên hình ảnh một bông hoa tím biếc, không có màu vàng của hoa mai hay là màu đỏ của hoa đào mà chỉ có một bông hoa màu tím hiện lên trước mắt. Cho thấy hình ảnh mang đậm bản sắc của xứ Huế, màu tím là màu đặc trưng của con người và đất trời Huế. Nhà thơ đã rất khéo léo khi dùng nghệ thuật đảo ngữ đưa động từ “mọc” lên ở phía đầu câu như một cách để nhấn mạnh vẻ đẹp tràn đầy sức sống của mùa xuân thiên nhiên, mùa xuân của đất trời. Không chỉ có hình ảnh mà còn có âm thanh của con chim chiền chiện hót vang trời làm xao xuyến cả đất trời, cả tâm hồn của người thi sĩ bằng những từ ngữ cảm thán như “ơi, hót chi”. Một bức tranh đang suy tư bỗng đâu đó vang lên một tiếng chim hót làm sinh động hẳn lên, một con chim chiền chiện mà lại hót được vang cả trời, thực ra khoảng trời ấy chính là khoảng không gian riêng của tác giả, chính vì vậy mà chỉ có tác giả mới cảm nhận được điều đó mà thôi.

Say mê với tiếng chim mà trước mắt nhà thơ dường như xuất hiện được những giọt long lanh đang nhẹ nhàng rơi xuống “Từng giọt long lanh rơi, Tôi đưa tay tôi hứng!”.

Say sưa, ngây ngất trước vẻ đẹp bình dị và nên thơ của mùa xuân, nhà thơ bồi hồi xúc động:

*“Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Giọt mưa xuân, giọt nắng hay là giọt sương được tác giả viết là “giọt long lanh”. Theo mạch cảm xúc của nhà thơ thì đây được xem là giọt của âm thanh tiếng chim ngân vang. Bằng một cảm nhận tinh tế, nhà thơ đã hình tượng hóa tiếng chim như một sự vật có hình dáng, đây là một sự sáng tạo chỉ người có tâm hồn nhạy cảm mới có thể cảm nhận được hết cái đẹp đó.

Khi đọc bài mùa xuân nho nhỏ, nhất là ở đoạn đầu tiên, chúng ta như cảm nhận được hơi thở, men rượu của mùa xuân đang lan tỏa cả vào đất trời, hòa vào thiên nhiên. Đây quả là một mùa xuân nho nhỏ mà nhà thơ Thanh Hải đã giành tặng cho đời vào những giây phút cuối của cuộc đời mình.

Bài văn mẫu 4: Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Thơ là cái đẹp muôn đời, cái đẹp của thiên nhiên, cái đẹp của con người. Có lẽ mùa xuân là thời gian hội tụ bao vẻ đẹp của đất nước và con người Việt Nam nên thơ xuân mới hay và đậm đà như thế. Ta băng khuâng một nét xuân trong thơ vua Trần Nhân Tông:

*"Song song đôi bướm trắng
Phất phới phấn hoa bay".*

(“Buổi sớm mùa xuân”)

Ta cảm nhận một sắc xuân tươi xinh rực rỡ trong thơ của thi hào Nguyễn Du:

*“Cỏ non xanh tận chân trời,
Cánh lê trắng điểm một vài bông hoa”.*

(Truyện Kiều)

Ta rạo rức dõi nhìn một cánh đu bay trong ngày hội xuân của làng quê thân thuộc:

*“Bốn mảnh quần hồng bay phấp phới,
Hai hàng chân ngọc duỗi song song”.*

(“Đánh đu” - Hồ Xuân Hương)

Và đây là thơ xuân của Thanh Hải:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời
Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”...*

Có người đã cho rằng: “Đoạn thơ đẹp như bức tranh”. Đó là bức tranh xuân của “Huế đẹp và thơ”, quê mẹ thương yêu của thi sĩ Thanh Hải.

Hai câu thơ đầu là một sắc xuân tươi xinh rực rỡ tắm mát tâm hồn chúng ta. Vẫn thơ như một tiếng nói thốt lên khi ngạc nhiên chợt thấy một cảnh đẹp mà lòng xôn xao xúc động:

*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc”*

Có sông và hoa. Có màu “xanh” của dòng sông làm nền để tô điểm màu “tím biếc” của hoa, bông hoa xuân mới “mọc”, mới nở. Dòng sông hiện hữu trong bài thơ Thanh Hải không phải là con sông chung chung nào, mà người đọc dễ nhận ra, đó là sông Hương “bài thơ trữ tình cố đô Huế” như thi sĩ Tố Hữu tâm sự:

*“Hương Giang ơi, dòng sông êm
Qua tim ta, vẫn ngày đêm tự tình”*

“Bông hoa tím biếc” mọc giữa dòng sông xanh chỉ có thể là hoa súng, hoa lục bình dân dã mà Lê Anh Xuân từng say mê ngắm nhìn sau những năm dài xa cách mới trở về quê nội:

“Hoa lục bình tím cả bờ sông”.

Chữ “mọc” nằm đầu câu thơ “Mọc giữa dòng sông xanh” thể hiện một nét xuân đột ngột xuất hiện, một sức xuân mạnh mẽ xuất hiện xinh đẹp, non tơ, lỏng lẻo như một nàng xuân trong sắc áo “tím biếc” kiêu sa trên cái nền xanh của dòng sông. Thanh Hải đã sử dụng hai gam màu tươi sáng để vẽ lên một nét xuân đẹp trên bức tranh xuân đẹp.

Ngắm dòng sông, băng khuâng nhìn hoa xuân đẹp, nhà thơ khẽ reo lên khi bỗng nghe chim hót “vang trời”:

*"Ơi! con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời "*

“Ơi” là từ cảm thán biểu đạt sự xúc động bồi hồi của nhà thơ khi nghe chim chiền chiện hót. Tiếng chim hót là khúc nhạc đồng quê. Chim chiền chiện làm tổ trên luống cày, nó là người bạn thân thiết của nhà nông. Nghe chiền chiện hót mà mừng vui, chim báo sẽ được mùa: “Chiền chiện hót lúa tốt bồi bồi” (Tục ngữ). Hai tiếng “hót chi” rất gợi cảm, là cách nói “dịu ngọt” của bà con “xứ Huế chúng miêng”. Qua đó, ta thấy nét xuân thứ hai được nhà thơ cảm nhận là một nét vui. Qua tiếng chim hót mà ta cảm được cái menh mông trong sáng của bầu trời xuân. Ta cảm được tấm lòng hồn hậu của đấng con xứ Huế. Một cử chỉ rất tao nhã đáng yêu:

*“Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Không hề nói đến nắng mà ta vẫn cảm nhận được ánh hồng bình minh làm long lanh những giọt sương tròn như hòn ngọc bé tí treo trên đầu ngọn cỏ, lá cây. “Từng giọt long lanh rơi” cũng có thể là những chuỗi âm thanh, từng chuỗi tiếng chim chiền chiện từ trời cao vọng đến, “rơi” xuống? Cái cử chỉ “đưa tay... hứng” thể hiện một hồn thơ chan hoà với thiên nhiên, đất trời, tạo vật.

Thơ đích thực là một hữu hình mà mở ra trong lòng người đọc những sắc màu và chân trời bao la. Tiếng chim hót, giọt long lanh trong thơ Thanh Hải cũng vậy, nó mở ra bao thế giới về cảnh sắc ban mai trên đồng quê. Cảnh sắc thân thuộc đáng yêu biết bao:

*“Mặt trời lên càng tỏ
Bông lúa chín thêm vàng
Sương treo trên đầu cỏ*

*Sương lại càng long lanh
Bay vút tận trời xanh
Chiến chiến cao tiếng hót”...*

(“Thăm lúa”- Trần Hữu Thung)

Đoạn thơ ngũ ngôn sáu câu ba mươi chữ của Thanh Hải quả là một bức tranh xuân đẹp và tươi vui. Có bầu trời và dòng sông. Có hoa khoe sắc và chim cất tiếng hót. Có giọt sương mai long lanh. Hình ảnh con người xuất hiện trên bức tranh xuân với cử chỉ tao nhã, ung dung, với tâm hồn trong sáng, lạc quan yêu đời và giàu tình yêu thiên nhiên.

“Mùa xuân nho nhỏ” là một bài thơ xuân kiệt tác của Thanh Hải. Ông viết bài thơ này vào tháng 11 năm 1980, một tháng trước lúc ông qua đời. Có thể nói, đoạn thơ trên đây là khát vọng mùa xuân muôn đời.

Bài văn mẫu 5: Phân tích khổ thơ đầu trong bài Mùa xuân nho nhỏ của Thanh Hải

Nói đến đề tài mùa xuân, người yêu văn thơ nước nhà nhớ ngay đến “Mùa xuân nho nhỏ” của nhà thơ Thanh Hải. Bài thơ này được xem như sợi dây nối tiếp mạch cảm xúc của mấy mươi năm về trước. Thanh Hải viết “Mùa xuân nho nhỏ” vào thời điểm sắp kề cận cát bụi nhưng người đọc tìm thấy một tình yêu thiên nhiên đất trời mãnh liệt, luôn dâng trào ở trái tim tác giả. Ngay ở khổ thơ đầu bài thơ đã toát lên được điều đó.

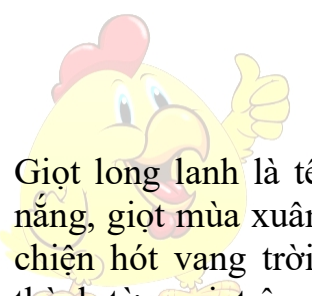
*“Mọc giữa dòng sông xanh
Một bông hoa tím biếc
Ơi con chim chiền chiện
Hót chi mà vang trời”*

Khổ thơ với chỉ bốn câu thơ đã phác họa một bức tranh với âm thanh, màu sắc, với sức xuân hài hòa, sống động. Từ “mọc” được đặt ở đầu câu với lối đảo ngữ tinh tế tạo nên sự khỏe khoắn, tạo nên sức sống tiềm ẩn, tạo nên sự vươn lên trỗi dậy. Giữa dòng sông rộng lớn, không gian mênh mông, chỉ một bông hoa thôi, một bông hoa tím biếc cũng làm nên sức xuân, cũng làm nên ánh xuân lung linh sắc màu.

Điểm nhấn của bức tranh xuân là gam màu thật hài hòa, dịu nhẹ, tươi tắn: màu xanh lam của nước sông Hương hài hòa cùng màu tím biếc của hoa, một màu tím thật giản dị, thủy chung mà cũng thật mộng mơ, quyến rũ. Đó cũng chính là màu đặc trưng của xứ Huế, một màu rất Huế.

Bỗng đâu đó tiếng chim chiền chiện hót vang trời. Với những thán từ “gọi”, “ơi”, “chi” mang chất giọng ngọt ngào, đáng yêu và đậm chất xứ Huế mang nhiều màu sắc thái cảm xúc như một lời trách yêu. Khung cảnh mùa xuân có không gian cao rộng, màu sắc tươi thắm, âm thanh vang vọng. Hót vang trời, đó là thứ thanh âm bay bổng, đầm thắm, dịu dàng. Mùa xuân trong thơ Thanh Hải chẳng có mai vàng, đào thắm cũng chẳng có muôn sắc màu rực rỡ nhưng sao mà tất cả rộ lên sắc màu và âm thanh đều đang ở độ tràn đầy nhựa sống.

Xúc cảm ngây ngất trước khung cảnh mùa xuân tươi đẹp của thiên nhiên, đất trời, lòng người mà say sưa, xốn xang, rộn ràng đến thế.

*“Từng giọt long lanh rơi
Tôi đưa tay tôi hứng”*

Giọt long lanh là tên gọi chung của tác giả dành cho giọt sương, giọt mưa, giọt nắng, giọt mùa xuân hay giọt của âm thanh, giọt của hạnh phúc. Tiếng chim chiền chiện hót vang trời nhưng không tan biến vào không trung mà ngưng đọng lại thành từng giọt âm thanh như những giọt lưu ly trong vắt, lấp lánh, chói ngời. Với bút pháp ẩn dụ chuyển đổi cảm giác từ thính giác đến thị giác và xúc giác “hứng” đó là sự trân trọng vẻ đẹp của thi nhân đối với vẻ đẹp của sự sống, của đất trời, của chim, đó cũng là sự đồng cảm của nhà thơ trước thiên nhiên, cuộc đời.

Mùa xuân đẹp đến mức làm cho trái tim của một người gần đất xa trời phải bùng tỉnh hay chính sức sống mãnh liệt, niềm tin yêu cuộc sống và khát khao dâng hiến đến hơi thở cuối cùng của nhà thơ đã thổi vào trong từng câu chữ nhưng màu sắc và âm thanh của sự hồi sinh. Màu tím trong thơ Thanh Hải không trầm mà trở nên tươi, tiếng chim trong thơ Thanh Hải không quá rộn rã mà trong vắt, tròn đầy. Cho đến hơi thở cuối cùng tác giả vẫn có thể cống hiến cho đời, cuộc đời ông cũng chính là một mùa xuân, “*Một mùa xuân nho nhỏ, / Lặng lẽ dâng cho đời*”.

Mời các bạn tham khảo thêm tài liệu tại: [Tài liệu học tập lớp 9](#).